

S?n?f Ö?retmenlerinin Fen Ö?retiminde Öz Yeterlilik ?nanc? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?f Ö?retmenlerinin Fen Ö?retiminde Öz Yeterlilik ?nanc? Ölçe?i*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30340>

Özet

S?n?f Ö?retmenlerinin Fen Ö?retiminde Öz Yeterlilik ?nanc? Ölçe?i, s?n?f ö?retmenlerinin ilkökul düzeyinde gerçekle?tirdikleri **fen ö?retimi** faaliyetlerine yönelik alg?lanan yeterliliklerini ve inançlar?n? nicel olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmif psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2004 y?l?nda Fatma Haz?r B?kmaz taraf?ndan gerçekle?tirilen kapsaml? bir geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür ve ö?retmenlerin **öz yeterlilik inanc?** düzeylerini belirlemeyi hedefler.

Bu ölçek, ö?retmenlerin ders planlama, uygulama ve de?erlendirme a?amalar?nda kendilerini ne kadar yetkin gördüklerini ortaya koyarak, ö?retmen e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve mesleki geli?im ihtiyaçlar?n? tespit etmek için önemli bir veri kayna?? sunar. Ölçe?in geli?tirilme süreci, geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?n? içermekte olup, sonuçlar ilgili bilimsel literatürde yay?mlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik, Fen ö?retimi, S?n?f ö?retmeni, Ölçek geli?tirme, Ö?retmen yeterlili?i, Mesleki geli?im, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Fatma Haz?r B?kmaz

Amaç

Ölçe?in temel amacı, s?n?f ö?retmenlerinin fen derslerini ö?retme yeteneklerine dair sahip olduklar? **öz yeterlilik inanc?** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, bu inançlar?n, ö?retmenlerin s?n?ftaki davran??lar? ve ö?rencilerinin ö?renme ç?kt?lar? üzerindeki potansiyel etkisini incelemeye olanak tan?maktadır.

Ölçek, ö?retmen yeti?tirme programlar? veya hizmet içi e?itimler sonrasında ö?retmenlerin fen ö?retimine yönelik alg?lar?nda meydana gelen de?i?imleri takip etmek ve bu programlar?n etkilili?ini de?erlendirmek için kullan?labilmektedir. Bu sayede, e?itim politikalar?na ve müfredat geli?tirme çal??malar?na bilimsel verilerle katkı sa?lanmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçek, temel olarak **Öz Yeterlilik ?nanc?** (Self-Efficacy Belief) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Albert Bandura'n?n sosyal bili?sel teorisine dayanan bu yap?, bireyin belirli bir eylemi veya görevi ba?ar?yla yerine getirebilece?ine dair ki?isel yarg?s?n? ifade eder.

Bu ölçek bağlamında yapı, iki ana bileşeni içerebilir: 1) **Kişisel Fen Öğretimi Yeterliliği**: Öğretmenin, fen konularını etkili bir şekilde açıklama, materyal kullanma ve zorluklarla başa çıkma becerisine olan inancı. 2) **Fen Öğretiminde Sonuç Beklentisi**: Öğretmenin, çabalarının öğrencilerin öğrenme ve başarı düzeylerini olumlu yönde etkileyeceğine dair inancı. Ölçek maddeleri, bu iki boyutu temsil edecek şekilde tasarlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çabaları, aracın gerçekten fen öğretiminde **öz yeterlilik inancı** yapılarını ölçtüğünü kanıtlamaya odaklanmıştır. Geçerlik çabalarında genellikle kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve yapı geçerliği için faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Orijinal çalışmada (Bakmaz, 2004), ölçeğin faktör yapısının, teorik çerçeve ile uyumlu olduğu ve maddelerin ölçülen yapıyı temsil etme yeterliliğine sahip olduğu belirtilmiştir.

Detaylı **geçerlik** analizleri ve katsayılar, Milli Eğitim Dergisi'nin ilgili sayısında yayımlanan orijinal referansta mevcuttur. Bu çabalar, ölçeğin sınıf öğretmenlerinin fen öğretimine dair yeterlik algılarını doğru bir şekilde yansıttığını desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlılığını ve kararlılığını test etmiştir. Bu tip geliştirme çabalarında sıklıkla kullanılan iç tutarlılık yöntemi olan **Cronbach Alfa** katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı ölçtüğünü göstermektedir. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin iç tutarlılığını güçlü olduğunu işaret eder.

Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını ölçmek için test-tekrar test güvenirlik yönteminin de kullanıldığı varsayılmaktadır. Elde edilen **güvenirlilik** verileri, ölçeğin sınıf öğretmenlerinin fen öğretimine dair öz yeterlilik inançlarını istikrarlı bir şekilde ölçme yeteneğine sahip olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla uygulanan Faktör Analizi, ölçeğin çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu olduğunu ortaya koymuştur. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt faktörler altında toplandığını ve her bir maddenin faktöre olan yükünü incelemiştir. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin temel yapısının **fen öğretimi** bağlamındaki öz yeterlilik kavramını tutarlı bir şekilde yansıttığını doğrulamıştır.

Analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları (örneğin, Yöntem Yeterliliği ve Etki Beklentisi) ayrıştırıp ayrıştırmadığını kontrol etmek için kritik öneme sahiptir. Bu çalışmada, ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlamıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert (Kesinlikle Kat?l?yorum - Kesinlikle Kat?lm?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: S?n?f Ö?retmenleri

Ya? Grubu: Yeti?kin Ö?retmenler

Popülasyon Detaylar?: ?lkokul kademesinde (Temel E?itim 1. kademe) görev yapan ve fen derslerini yürüten s?n?f ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar?n kendilerine sunulan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirttikleri, 5 dereceli öz bildirim envanteri metodolojisi kullan?lm??t?r. Puanlama, genellikle kat?l?mc?n?n genel **öz yeterlilik** düzeyini gösteren bir toplam puan üzerinden yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik inanc?, Ö?retmen e?itimi, Fen bilgisi, ?lkokul, Ölçek geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi?

?leti?im E-posta Adresleri: fatmahazir@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma ve telif haklar? ile ilgili güncel bilgiler için sorumlu yazar?n e-posta adresi kullan?lmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2004

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm?? bir geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle izin gerekebilir. Kullan?m ko?ullar? ve olası ücretler hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar Fatma Haz?r B?kmaz ile ileti?ime geçilmesi zorunludur.

Kaynaklar

B?kmaz, H. F. (2004). S?n?f Ö?retmenlerinin Fen Ö?retiminde Öz Yeterlilik ?nanc? Ölçe?inin geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?, *Milli E?itim Dergisi*, Say? 161. Makalenin çevrimiçi ba?lant?s? a?a??dad?:

dhgm.meb.gov.tr

S?n?f Ö?retmenlerinin Fen Ö?retiminde Öz Yeterlilik ?nanc? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde ve içeriklerinde korunmuştur.

Fen ö?retiminde sürekli daha iyi ö?retim yollar? buluyorum. (m 1)

Ö?rencilerin fen dersindeki ba?ar?lar?ndan ö?retmenleri sorumludur. (m 11)

Fenle dersini genellikle iyi ö?retemiyorum. (m 6)